

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

23. De Religiosorum statu in vniuersum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

possit Superior huiusmodi votū relaxare, quamvis nequeat irritum facere, vt supra iam dixi. **R**espondeo, posse, si iusta, & legitima causa subfit, quam semper requirit voti relaxatio, siue abolutio. Sotus lib. de iust. q. 4. art. 3. post conclus. 2. Syluest. votum 4. q. 3. dicto. 6. Paludani, & Antonini sententiam sequuntur.

QVAERES: Quid si post votum simplex certae Religionis, in aliam aequē arctam se quispiam receperit? **R**espondeo, id etiam priuata auctoritate fieri non licet: at si in ea professio fiat, rata est & firma. **R**O GABIS etiam, an si vouerit quis nunquam se in arctiore religionem ingressurum, subsistat, ac valeat eiusmodi votum? **R**espondeo, minimē, quia melius, & maius impedit bonum. Præterea (vt habetur in l. que de tota. ff. de rei vendit. c. 1. ap. Pastoralis. §. Item si totum, De officio deleg.) Idem iuris est de parte, quod de toto: sed votum nunquam in religionem ingrediendi irritum est, & inane, ergo nec ratum est, nec firmum votū, quo quis pollicetur se nunquam suscepturum religionem arctiorem.

DEINDE QVAERES, quid dicendum sit, cum Titius vouit Dominicanum institutum, postea vero admissus est in aliud minus arctum, aut etiam aequē seuerum, & durum, putans bona fide id sibi licere facere; an debeat ad Dominicani instituti familiam, & Ordinem transire? **R**espondeo, debere, quamdiu minimē fuerit secundam religionem professus.

QVAERES postremō, quid dicere oporteat, si Titius idem Dominicanum vouerit institutum, ea conditione, si literarum cognitionem, ac scientiam ad id sibi necessariam adeptus sit? **R**espondeo, cum votum sub conditione factum sit, ea impleta, promissum præstare debere: quando vero per ipsum non steterit, quo minus conditio impleatur, liber est, & solutus à voto. Vt si morbo præpeditus nihil operę, ac laboris in literarū studia conferre, aut si eas discere nequeat ob ingenij tarditatem.

Decimotertiō quæritur, An qui nouit se ingressurum in religionem, si ante ingressum in eam, fuerit in Episcopū electus, prius ingredi debeat? Nonnulli sentiunt quidem, quod verum est, cum prius ingredi in religionem debere, vt votū persoluat; sed id probant rationibus infirmis, videlicet ex cap. Commissum, de sponsalib. vbi iuueni, qui nuptias puellæ promiserat, volēti se in religionem conferre, præcipitur, vt prius contrahat nuptias; & deinde si velit, ad religionem ascendat. Item, qui iurauit se soluturum vsuras, cogitur eas soluere prius; ac deinde conceditur eas repetere cum voluerit: ergo pari ratione, qui vouit religionem, & in Episcopū eligitur, debet prius promissum præstare: siquidem Monachus iam factus, iure ipso, potest ad Pontificiam prouehi dignitatem. Alij has rationes, & argumenta confutant. Primam enim iuuenis ille præcepto, ac iure compellebatur nuptias contrahere, quia nōdum certō decreuerat se ad religionem recipere, & fides puellæ data vltra promissum tempus differēbatur. Deinde, quod ad secundam attinet, vsuræ interposito iure iurando promissæ, solui debent, vt iura ipsa decernunt, quia iusturādum seruandum est, quando absq; vllō peccato præstari, & imple-

ri potest, quod iurando promissimus. At verō, qui religionem vouit, & in Episcopum electus, suum assensum accommodat, non videtur votum violare, si ad religionem non transeat, eo quod sit ad perfectiorem vitæ statum electus. Quidam alij dicunt, eum iure non cogi religionem capessere. Primō, quia Episcopus est in perfectiori vitæ statu, quam religiosus, nec licet alicui ab altiori vitæ statu descendere. Secundō, quia ob commune Christianorum bonum multi ex religiosis eliguntur, & creantur Episcopi. Tertiō, quia Episcopus suam Ecclesiam deserere iure non potest, vt se ad religionem conferat. Quartō, si quis post votum simplex religionis arctioris professionem faciat in religione laxiori, professio valet. cap. vbi post votum. De regularib. in 6. Ergo multo magis, qui post votum simplex religionis fit Episcopus, liber est, & solutus à voto. Sed dicendum est, eum electum Episcopum, votum suum implere debere; & proinde petere facultatem à Romano Pontifice, qua liceat ei religionē suscipere: sic enim definitum est in cap. Per tuas. de regularibus. Et Pontifex Romanus, vel facultatem concedet, vel eum retinebit, prout Ecclesiæ vtilius futurum esse iudicauerit. Argumenta verō opposita nihil conficiunt: quoniam licet Episcopatus sit altior, & perfectior, quam religionis status, non tamen pignat cum eo. Item, quamuis Episcopus sine Romani Pontificis consensu suam Ecclesiam deserere, & ad religionem transire non possit; id tamen potest facere ipsius Romani Pontificis permisso: quare vt suum votum impleat, debet Romanum Pontificem consulere, cuius erit, vel ei facultatem dare, qua suum votum præstet, vel eum à voti nexu, & vinculo soluere. *Doctores in cap. Per tuas, citato.*

Caput XXIII.

De Religiosorum statu in vniuersum.

VT quę de Voto cœpi dicere, persequar, & omni ex parte institutam à me tractationem expediam, discutienda prius mihi hoc loco sunt, quęcunque ad Monachorum, Canonicorum Regularium, Religiosorum Mendicantium, & sanctimonialium foeminarum statum spectant: quę item ad Castimonie votum, quod tacite faciunt ij, qui sacris iniciantur ordinibus, pertinent: & quę attinent ad tria vota, quę religiosi milites, solemnī ritu sacram militiam professi emittunt.

Primō, illud in quæstionem venit, Quid nomine status hominum, siue personarum in Ecclesia significetur? Deinde, quę, & quot, status ipse personarum deposcat, vt probē intelligatur, in quoniam vitæ statu Monachi, & Religiosi sint constituti: Quod ad primū attinet, Dux sunt opinionēs, quarum vna tradit, statum hominum, seu personarum vi, & natura sua postulare firmam quandam, & immobilem obligationem ad aliqua vitę opera, & munera exequenda. Ita S. Thomas 2. 2. q. 183. art. 1. Caiet. 2. 2. q. 184. artic. 4. Turrecrem. in sum. lib. 1. cap. 73. Sotus lib. de iust. 7. q. 5. art. 1. Vnde tres tantum S. Thomas personarum status in Ecclesia constituit; Episcoporum nempe, Religiosorum, & coniugum. Nam Episcopus immobili, ac solemnī vinculo, & nexu, Ordinis, consecrationis, ac mu-

neris,

neris, cui præficatur Ecclesie obligatur: Religiosus quoque immobili quadam votorum obligatione solemniter tenetur obstrictus. Coniuges etiam sibi inuicem firma, & perpetua matrimonij coniunctione deuincti obligantur. Altera opinio, ad statum personarum, ait, nullam obligationem fixam, & stabilem requiri, sed tantum voluntarium animi propositum, quo quis in ea vitæ conditione perseverat, quam sibi delegit, ut certa opera, quoad facere possit, obiret. Sic Henricus, quodlibet. 12. q. 29. sentit, quibusdam, quæ mox subijciuntur, argumentis permotus. Quoniam, inquit, in Ecclesia sunt tres status hominum, Incipientium, Proficientium, & Perfectorum, & tamen nullus horum in obligatione voto firmata consistit. Et deinde status Viduarum, Virginum, & aliorum castè viuentium, qui tamen omni voti religione, & vinculo soluti sunt. Est item status Clericorum, & Laicorum absque vlla voti obligatione viuentium. Nec non & Religiosorum status, & eorum, qui omni voto soluti, ac liberi sunt. Et licet Religiosi voti nexu alligati, adstrictique sint; ceteri tamen nulla obligatione extrâ religionem viuendi tenentur. Similiter est status seruorum, & liberorum hominum. Serui quidem mancipij iure perpetuo obstringuntur; & tamen liberi homines nulla obligatione obstricti, spontè suas operas alteri locant: sese vendunt, vel aliquo iuris vinculo alteri se deuinciunt. Postremo, còmuni sententia Theologorum obstricti, spontè suas operas alteri locant: sese vendunt, vel aliquo iuris vinculo alteri se deuinciunt. Postremo, còmuni sententia Theologorum obstricti, spontè suas operas alteri locant: sese vendunt, vel aliquo iuris vinculo alteri se deuinciunt. Postremo, còmuni sententia Theologorum obstricti, spontè suas operas alteri locant: sese vendunt, vel aliquo iuris vinculo alteri se deuinciunt. Postremo, còmuni sententia Theologorum obstricti, spontè suas operas alteri locant: sese vendunt, vel aliquo iuris vinculo alteri se deuinciunt.

Secundò quæritur, An Religiosorum status vi, & natura sua firmam voti obligationem postulet? Henricus quodlibet. 13. q. 14. videtur sentire, non re-

quire eam per se, sed iure tantum scripto; censeat enim per se religionis Ordinem posse confirmari, in quo nullo votorum vinculo religiosi obligentur; sed firmo quodam animi proposito castitatem, paupertatem, & obediètiàm seruente, quoad vnâ cum alijs in commune vixerint. Quia tamen ius Canonicum sancit, ut sine tribus votis nulla religio consisteret; ideo censeat ad Religiosorum statum non per se, sed iure scripto votorum obligationem requiri. Attamen certa mihi, & indubitata videtur S. Thomæ sententia loco supra citato, à qua ceteri non dissentunt, religionis ordinem nõ solum iure scripto, sed etiam per se in firma trium votorum obligatione consistere: hoc enim ipsum Religionis vocabulo significari videtur.

Tertiò quæritur, An religio per se obligationem solemniter trium votorum professione firmatam exposcat? S. Thom. vi colligitur ex ijs, que dicitur. 2. 2. q. 184. art. 4. & q. 88. art. 11. & q. 189. art. 2. ad 1. planè, ac perspicuè docet, ad religionem requiri obligationem solemniter trium votorum professione iunctam, & consecratam. Id quoque Innocentius, Hostiensis, Archidiaconus, Ioan. Andreas, Abbas, ac ceteri omnes Canonici iuris interpretes in Rubrica, de regularibus testantur: ad quorum sententiám accedunt Summistæ, Angelus, Syluester, Tabienfis, Armilla in verbo, Religio, sine religiosus. Quorum opinio est còmuni consensu recepta: aiunt enim religiosum verè, & propriè quemquam non esse, nisi solemniter trium votorum professione deuinctum. Nam in cap. Religioso, de sententia excomunicati, in sexto. §. Quamuis, aperte dicitur: Quamuis autem is, qui religionem ingreditur Religiosus censeri cum effectu non possit, donec sit tacitè, vel expressè professus, &c.

Mihi in primis videtur per se, & ex ipsa rei natura ad religionem requiri obligationem trium votorum promissione confirmatam. Deinde, iure Canonico, còmuni, & antiquo religiosus non est, nisi solemniter trium votorum professione obligatus, ut constat ex cap. Religioso, citato. Omnis enim Monachorum, Canoniconum regularium: & postea etiam Mendicantium Religiosorum instituta duobus tantum generibus personarum consistant, Tyronum nempe, hoc est, Nouitiorum, & Veteranorum, id est, Professorum. Nouitij autem verè, & propriè Religiosi non sunt: Unde professi tantummodo iure antiquo communi Religiosi vocabantur. Atque hoc est, quod S. Thomas, & ceteri Theologi omnes, & Canonici iurisperiti, & Summistæ tradiderunt, religiosum nõ esse, nisi post solemnem trium votorum professionem expressè, vel tacitè emissam; sunt enim illi de iure communi, & antiquo locuti. An verò iure nouo Pontificio fieri queat, ut religio in tribus tantum simplicibus votis consistat: Et an tria tantum vota simplicia religio per se, remoto quolibet scripto iure, postulet, alterius est disputationis.

Quartò quæritur, In quot, & quibus votis religionis vis, & substantia consistat? Respondeo, ex communi omnium Theologorum, & Pontificij iuris doctorum, & Summistarum sententia, eam tribus votis consistere, Paupertatis scilicet, Castitatis, & Obedientiæ perpetuæ: quoniam religionis status est quedam hominum conditio, ad perfectam charitatem consequendam, curâ omnem,

operam,

operam, & studium in commune conferentium. Solent autem tria, huiusmodi studium, & conatū impedire. Rerum scilicet mundanarum immoderata cupiditas, Mollis sensuum libido, & Nihil propriæ voluntatis affectus: quibus malis grauius occurrimus per Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ vota, dum nos ipsi rebus omnibus abdicamus; à voluptatum illecebris sensus nostros coercemus; denique voluntatem nostram voluntati alienæ, & arbitrio subiicimus. Deinde, Religionis status, & vitæ cōditio, qua animi tranquillitas comparatur; qua itidem sese totum homo diuinis obsequijs addicit, ac mancipat. Sed tria sunt, quæ maximè mentem hominis vexant, turbant, & distrahunt, nimirum facultatum, ac bonorum administratio: Vxoris, liberorum, ac familiæ gubernatio: & immodicus voluntatis appetitus: quæ tria prædictis tribus votis commode diriguntur, ac temperantur. Adde, quod Deo consecramus quicquid habemus, opes scilicet, sensuum voluptates, & propriæ voluntatis affectus. Vnde Christus paupertatem, & vitæ exemplum, & consilio docuit, cum dixit: *Si vis perfectus esse, vende omnia que habes. Castitatem monuit his verbis: Sani Eunuchi, qui seipsum castrauerunt propter regnum celorum: postea subiungit ad eam veluti adhortans, & inuitans: Qui potest capere, capiat. Obedientiam verò insinuauit dicens: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Cæteræ Religiosæ vitæ asperitates, & obseruationes ad hæc tria vota, veluti ad tria capita reducuntur; nimirum, victus modicatio quæ sitis, labor manuum, vestitus vilis, & abiectus: cibibus, ac potus parcissimus ad paupertatem: vigiliæ autem, abstinentiæ, ieiunia, facci, cilicia, & corporis macerationes ad Castitatem: sacrarum literarum lectio assidua, preces, peregrinationes ad pia, & religiosa loca, & cætera misericordie, & charitatis in proximos officia, ad Obedientiam reuocantur.*

Quintò Queritur, An religio Romani Pontificis approbationem requirat? Quætionem mouet, quod ex Ecclesiasticis historijs constat, religiones vsu tantum fuisse approbatas. Nam in primis illis Ecclesiæ temporibus Monachorum instituta cœperunt; & tamen nulla Pontificia approbatione constabant. Respondeo, per se quidem, & ex natura rei, ad religionem opus non esse expressam Romani Pontificis approbationem, cum religiosæ vitæ ratio à Christo, vel ab Apostolis sit instituta, aut saltem exemplo Christi, Eliæ, Elisei, Ioannis Baptistæ, & Apostolorum fuerit à sanctissimis viris primum suscepta, deinde ab alijs frequentata, & culta. Christus enim in deserto, in solitudinem abditus, solitariam Monachorum vitam adumbravit. Elias in Carmeli montem sese recipiens, & Ioannes adhuc puer montana petens, Eremiticæ vitæ fundamenta iecerunt. Eliseus, & Propheta illi, qui in libris Regum dicitur filij Prophetarum, Apostoli, & primi eorum discipuli viam Cœnobiticam aperuerunt. Tamen iure Canonico constitutum est, vt nulla hominum in commune viuientium congregatio, etiam tribus votis adstricta, pro religione habeatur, nisi Romani Pontificis auctoritate approbe- tur, vt constat ex cap. Ne nimia. De religiosis domibus, &

cap. Religionum. De relig. dom. in 6. Quod nouum videri non debet. Sicut enim Matrimonium Ecclesiæ minimè instituit; & tamen sancire potest, ne viri, & femine societas contracta, matrimonium sit, nisi certa quadam iuris solemniforma uata. Item, iure gèrium introducta sunt testamèta, legata, fideicommissa, cōtractus, pacta, & promissiones, & tamen ciuili iure desiniri potest, ne rata, & firma habeantur, nisi certa iuris forma præscripta fiant. Sic etiam religiosæ vitæ rationem, & formam Christus, vel Apostoli, vel alij viri sancti, aut verbo, aut vitæ exèplo docuerunt: sed Ecclesiæ auctoritate decerni potest, vt religio non habeatur, nisi Romani Pontificis auctoritate, & testimonio confirmetur. In his enim prædictis ius scriptum, scilicet ciuile, aut Canonicum, potest aliquid amplius postulare, quàm quod ipsa simplex rei natura deposcit. Olim singuli Episcopi congregationes hominum religiosam vitam proficientium sua auctoritate approbant: sed ea approbatio in vniuersis Christianorum prouincijs vim, & locū iure habere non poterat: at Romani Pontificis auctoritas, qua religiosum aliquid institutum confirmat, & approbat, vbique iure ipso vim habet. Et ea hominum in commune religiosè viuientium congregatio, quam vt religionè approbat, pro religione in omnibus Christianorum prouincijs haberi iure debet.

Sextò Queritur, Quo modo olim religiosorum instituta confirmare Ecclesiæ confueuerit ante Romani Pontificis approbationem? Respondeo, publica Episcoporum auctoritate, aut communi vsu, & more. Nam, vt ex Ecclesiasticis constat historijs: Virgines, quæ sese Deo dicabant, ab Episcopo consecratæ velabantur. Vnde extat libellus Tertulliani, de uelantibus Virginibus. Extat decretum antiquissimum Pij I. nimirum editum anno Domini 147. quod refertur in c. Virgines. 20. q. 1. de ritu, qui seruari debet in Virginibus Deo consecratis: quem ritum Ambrosius lib. 4. cap. 17. de institut. Virginis: & Eusebius in vita Constantini ad prima Ecclesiæ tempora referunt: quæ in manibus Episcoporum votis emissis sese Deo consecrabant, quorū consensu cœnobita erigebatur, auctoritate regerantur, magisterio ducebantur. Regulæ Monastici instituti editæ sunt à Basilio, Augustino, Pachomio, Benedicto: quæ publico Ecclesiæ more, & Episcoporum auctoritate primò sunt approbatæ; deinde Conciliorum decretis, & Romanorum Pontificum sanctionibus confirmatæ.

Porro in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. constitutum est id, quod habetur in cap. Ne nimia, De religiosis domibus, nimirum: Firmiter prohibemus, ne quis de cetero nouam religionem inueniat sed quicumque ad religionem conuerit uoluerit, vnam de approbatis assumat. Similiter qui uoluerit religiosam domum de nouo fundare, regulam, & institutionem accipiat de approbatis. Hæc ibi. Idcirco S. Dominicus, & S. Franciscus cum noua religionū instituta uellent suscipere, & condere, Romanum Pontificem adire, vt eius auctoritate approbarentur. Illis etiam temporibus Carmelitana familia, quæ per plures annos in Oriente floruerat, & ob impia Saracenorum Christiani nominis hostium bella ad Occidentem sese contulerat, ab Romanis Pontificibus approbationem studuit impetrare: eandè

pariter ab Innocentio III. adeptus est Augustiniorum Ordo: quoniam licet sub regula Augustini per multos ante annos plurimi vixerant, non omnes tamen vni Generali Præposito paruerat. Tunc autem omnes in vnum corpus cooptati, & electi, vnum sibi caput delegerunt. Quod factum idem Innocentius III. approbavit. In Concilio Lugdunensi sub Gregorio X. decretum similiter est, *et referitur in c. Religionum. De religiosis domib. in 6. in hunc modum repetita Constituzione districtius inbibemus, ne aliquis de cetero nouum Ordinem, aut religionem inueniat, vel habitum nate religionis assumat: Cunctas affatim religiones, & Ordines Mendicantes post dictum Concilium inuenios, qui nullam approbationem Sedis Apostolicæ meruerunt, perpetua prohibitioni subiicimus, & quatenus processerant, reuocamus.* Hæc Concilium. Præterea in Hispania institutos esse militarium religionum Ordines ante Innocentium III. literis consignatum legimus. Nimirum S. Iacobi, Calatravae, Alcantarae, & primi earum religionum auctores, viri generosi, & nobiles, Romam venerunt, vt ab Romano Pontifice suorum Ordinum approbationem, & confirmationem acciperent, eamque ab Alexandro III. impetrarunt: quod probant diplomata Pontificia in ipsis Ordinibus hæcenus asseruata.

Septimo Queritur, Qua de causa sancitum sit, ne noua religionum instituta in Ecclesiam inducantur sine Romani Pontificis auctoritate? Respondetur, vt constat ex his, quæ Abbas Vespertigenus in Chronico anni 1212. tradidit (ex quo videtur accepisse Guido Carmelitani, Abbas Trichemius, & Paulus Aemilius) paulo ante tempora Innocentij III. fuisse Vualenses hæretici, & quidam alij, qui sese Humiliatos nominabant. Hi omnes quoddam Monastici instituti genus professi fuerant: quos tamen Lucius III. tanquam hæreticos damnauerat, eo quod superstitiosis quibusdam ritibus, ac cæremonijs viderentur imbuti, videlicet illi Dei verbum in latibus, & occultis conuentibus plerumque seminabant: Ecclesiæ Dei, & Sacerdotio detrahebant. Et cum Pauperes Lugduno oriundi nihil proprium se possidere, nullum certum locum, vel sedem habere profiterentur, per vicos, & castella non sine offensione aliorum vagabantur. Tandem apud Romanum Pontificem vnâ cū Magistro suo Bernardo quodam Lugdunensi ciue contenderunt, vt eorum institutum eius auctoritate confirmaretur, ne, quam alij dicti Humiliati à Lucio III. damnationem pertulerant, ipsi quoque perferre cogerentur. Cæterum Innocentius III. superstitiosa quædam dogmata istis hominibus obiecit, vt quod calceos desuper præcidebant, & tamen singebant se nudis pedibus incedere. Et cum certas quasdam cappas religionis causa deferrent, comam minimè tondebant. Viri, & mulieres simul per vias ambulabāt, & plerumque in eodem domicilio commorabatur; imò in eisdem lectulis quiescebant interdum: quæ omnia asserabant se ab Apostolis accepisse. Et quod à Romano Pontifice sui instituti confirmationem sæpenumero petitam impetrare nequiverant, Ichisma in Ecclesiam inuexerunt, ac tandem in hæresim prolapsi sunt. Hæc ferme omnia Abbas Vespertigen-

sis. Ex quibus elicio, ab Innocentio III. in Concilio Lateranensi idcirco fuisse decretum, ne quis nouæ Religionis institutum fundaret.

Quæres, quo pacto intelligatur, quod prohiberetur idem Pontifex, cum ait: Ne quis de cetero nouam Religionem inueniat? nam si est Religio, approbationem Pontificiam habet, & inuentor, tanquam præcepti violati reus condemnari non potest: si non habet, Religio non est; ac proinde nullus est Religionis inuentor. Caietanus hoc argumentum proposuit 22. q. 188. art. 1. nec satis plene dissoluit. Dicendum est breuiter cum Glossa in c. Ne nimia, de religiosis domib. Religionem hic appellari eam, qua multi in commune viuunt votis adstricti, & vni tanquam capite, & magistro subiecti sub certa vitæ regula noua, nulloque Ecclesiæ testimonio comprobata.

Octauo Queritur, quo primum tempore Religiosorum institutum, regula, & vita cœperint in Ecclesia? Hæretici contendunt Constantini Magni temporibus orta fuisse, quo sæculo vixere Antonius, Amon, Serapion, Euagrius, Malchus, Hilarion, Macarius, Pachomius, & alij in Aegypto, Libya, & Palestina: & Basilus fertur Regulam Monachis scripsisse, & deinde Augustinus Eremitis: & propterea, Athanasius, Dorothæus, Hieronymus, Theodoretus, & Palladius Monachorum vitas nobis consignatas literis reliquerunt: Sicut Cassianus multa de institutis Monachorum memoriam prodidit. Quidam Catholicorum censent Religiosam vitæ formulam adumbratam fuisse in Enos, de quo sacra litera tradiderunt: *Is est caput in uocare nomen Domini*; hoc est, vt ipsi interprecantur, cœpit religiosè, & inculpate viuere. Quæuis mihi simplicior eius loci sensus esse videatur: Cum cæteri homines à vero Dei cultu per Maiores accepto defecissent, hic primus adhibito studio, & diligentia autam in Deum pietatem, & religionem reuocauit, restituit, atque conseruauit; & cæpalam, & publicè studuit retinere. Hebræi tamen verbi ambiguitate permoti, sic interpretantur. *Tunc caput est nomen Dei violari, & palli, quoniam Idola, & simulacra, tanquam diuinitatis aliquid habentia coli cœperunt, ac proinde Dei nomine appellari.* Vnde paraphrasis Chaldaica vertit.

Tunc cœperunt filij hominum inuocare in nomine Domini. Alij adumbratam esse Religiosorum vitam in Nazaræis testantur, qui voto ad tempus obstricti, seuerioris, ac durioris vitæ genus profitebantur, de quibus Scriptura tractat Nu. 6. Hieronymus epist. 4. epist. 13. eam vitæ rationem ad Eliam, Eliaû, & filios Prophetarum refert; & alio loco in epist. ad Euseb. de Virginitate scribit: Paulum fuisse primum Eremitam. Nazianzenus in orat. in S. Basilium, Chrysost. homil. 1. in Marcum. Cassian. collat. 18. cap. 6. Sezom. lib. 1. hist. cap. 12. Isidor. lib. 2. de diuin. offic. cap. 15, & alij magni viri Ioannem Baptistam tanquam Eremiticæ, ac solitariae vitæ principem, ac parentem celebrant. Alij rursum, cœpisse à Marco Euangelista vitam Monasticam in Aegypto cômemorant, sub quo Christiani, testibus Eusebio lib. 2. histor. Eccles. c. 17. & Hieron. de Eccles. scriptor. in vita Marci, Monasticam, & Religiosam vitam piè, & studiosè colebant. Alij totam hanc viuendi rationem ad Christum Dominum referunt, qui adolefcenti consilium dedit: *Si vis, inquit, perfectus esse, uade,*

et eade

vende omnia que habes, & da pauperibus, & veni, sequere me. Alij demum ad Apostolos trahunt, quos aiunt vota Religiosorum emisisse; & idcirco nomine omnium Petrum Christo dixisse: *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te.* Apostoli, inquit, S. Thomas 2. 2. q. 88. art. 4. ad 3. intelliguntur vouisse pertinentia ad perfectionis statum, quando Christum relicto omnibus sunt secuti. Quod votum fecisse Apostolos docet Augustinus lib. de ciuit. 17. c. 4. & probat Vvalden lib. de Sacramentalib. tit. 9. c. 33. Profecto quicquid Hæretici calumniantur, negandum non est, Eliæ, Elisæi, Prophetarum, & Ioannis Baptistæ exemplo Religiosam vitam cœpisse, in ipsaque fuisse aliquatenus adumbratam. Deinde Christus Dominus consilium dedisse aperte videtur Castitatis, Paupertatis, & Obedientiæ, vt ex testimonijs, quæ supra ex Matthæo retulimus, perspicuum esse potest. Ex Cypriani titide, & Tertulliani scriptis manifestè colligitur Virgines sese Deo dicare consueuisse. Dionysius etiam in lib. Ecclesiast. Hierarch. c. 6. & 10. apertam facit, & honorificam Monastici instituti mentionem. Nec est, quod hæretici, vnâ cum Valla, & Erasmo nobis obijciant, illius libri auctorem non fuisse Dionysium Areopagitam Pauli Apostoli discipulum, sed aliud quendam Dionysium: hoc ipsi fingunt, non probant; & saltem quisquis ille fuerit, perantiquus auctor habetur, & Apostolorum temporibus videtur fuisse vicinus. Neque verò negari potest, Eliam, Elisæum, Ioannem Baptistam, Christum Dominum, Apostolos, & eorum discipulos religiosæ vitæ fundamenta iecisse; cum Elias montana Carmeli petierit, & ibi vitam duxerit à caterorum hominum conuictu, & habitatione semotus. Monastici quoque instituti exemplum reliquit Elisæus, nâ Cœnobiticæ vitæ vestigia posuit, Prophetarum cœtus instituens quasi communem vitam agentium, qui filij, Prophetarum, & Prophetæ in scripturis vocantur: filij, in quâ, id est, discipuli instar filiorum à Prophetis edociti: Prophetæ verò, id est, more Prophetarum diuinas laudes concinentes, Dei arcana, & occulta mysteria enarrantes, quasi quidam diuinorum oraculorum nunciij, & interpretes. Ioannes Baptistæ in Eremum, & solitudinem secedens, & durioris, asperiorisque genus vitæ secutus, quasi Monachus quidam vitam duxisse censetur; & idcirco à Chrysothomo, Hieronymo, & alijs Patribus locis citatis, Monachorum princeps appellatur. Christus verò manifesta Religiosæ vitæ fundamenta constituit. Nam in desertum recessit, & in eo ad tempus commoratus, ieiunij, & inedia nobis exemplum reliquit; & deinde per totum vitæ cursum, & verbis, & factis paupertatem, Castitatem, & Obedientiam edocuit. Apostoli relicto omnibus secuti sunt Dominum, in quibus etiam Religiosæ vitæ status non obscure est adumbratus: quibus succedere eorum discipuli, quorum vt in Actis Apostolorum refertur, *Erant cor vnum, & anima vna: nec quisquam eorum, que possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Neque quisquam egenus erat inter illos. Quocirca enim possessores agrorum, aut domorum erant, vendentes afferbant prelia eorum, que vendebant, ponebant ante pedes Apostolorum. Diuidebatur autem singulis, prout cuique opus erat.* Hæc ibi. Quæ viuendi ratio veluti quidam cœnobiticæ vitæ typus, &

figura fuit. Nec est, cur hæretici nobis opponant, in ijs omnibus locis nullam fieri trium votorum mentionem. Nos enim contra eos nunc nõ conamur ostendere Religiosæ vitæ formam omni ex parte perfectam, qualis nunc est, in Eliâ, Elisæo, Prophetis, Ioanne Baptistâ, ac primis Apostolorum discipulis præcessisse: sed tantum magna ex parte fuisse adumbratam, ac veluti delineatam in his, quæ pertinent ad cibum, & potum, vestitum, habitationem, & vitæ cultum, Paupertatem, Obedientiam, & Castitatem. Præsertim cum Augustinus, vt dixi, aperte dicat Apostolos vouisse. Quare verissime dixit S. Thomas 2. 2. quest. 188. art. 7. omnis Religio à Discipulis Christi sumpsit originem exemplo magistri. Et ita legimus, in Aethiopia Regis filiam esse à Matthæo Domino consecratam. Theclam à Paulo in Græcia, Romæ Domicillam à Clemente, in Gallia Martham post promulgatum Missilæ Euangelium cœnobjum extruxisse: vbi cum alijs fœminis Deo dicatis religiosè vixit. Et Dionysius Epistolam scripsit ad Demophilum Monachum.

Caput XXIV.

Qualisnam sit Religiosæ vitæ status.

Primò queritur, An religiosæ vitæ conditio, sit status perfectionis? Respondit S. Thomas 2. 2. q. 86. art. 1. cuius sententia communi consensu est recepta, esse. *Norandum* porro est, tunc esse re perfectam, quando cum suo fine arte coniungitur, in eoque cõquiescit: quare tunc homo est perfectus, quando cum Deo vinculo charitatis arctissimo copulatur. Potest autem cum Deo quifque sociari, & in hac vita, & in futura: & propterea duplex est hominis perfectio: Vna, quâ in hac vita coniequi non potest, cum sit alterius vitæ, videlicet cœlestis, propria, vbi cum Deo homo coniungitur, quâ arctissime potest: ita vt semper claro, & iucundissimo eius aspectu, & amore suavissimo perfruat. Hęc perfectio in perpetua Dei charitate consistit, quæ non solum omnem peccati, tum leuis, tum grauis voluntatem excludit, sed etiam in Dei amore semper hæret, & acquiescit. Altera hominis perfectio est, ad quam Dei beneficio in hac vita possumus peruenire: & hæc duplex quoque est: Vna, quæ sufficit ad vitam sempiternam consequendam, & hæc in Dei amore potissimum: deinde etiã in Proximi dilectione consistit. Est enim dilectio Proximi plenitudo legis, teste Apostolo: Est item charitas vinculum perfectionis, hoc est, nexus quidam, qui nos cum Deo perfecte consociat, vt Chrysothomus interpretatur *homil. 8. in epist. ad Coloss. 3.* & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. Hęc itaque hominis perfectio posita est in Dei charitate, quæ omnem peccati lethalis voluntatem depellit, & vniuersam legem præstat, ac implet. Ipsa quidem Dei dilectio est vitæ Christianæ perfectio: sed diuinæ legis obseruationem postulat, quæ quicquid est charitati cõtrarium respuit, submouet, expellit, & eijcit: & hæc perfectio potest esse omnium hominum cõmunis. Altera est perfectio, quæ non solum in qualicumque charitate consistit, sed in ea,

Rom. 13.
Coloss. 3.